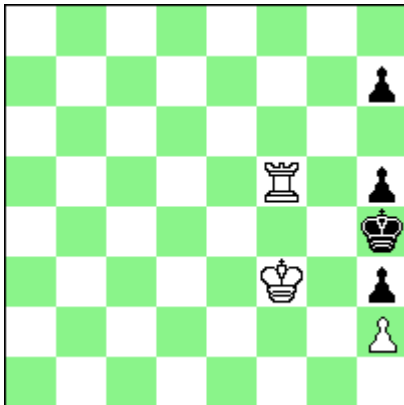

ZELIKAS KOLODNAS
1892–1941
Uždavinių rinktinė
 Parengė Mečislovas Rimkus

1. „Laisvoji Lietuva“
1921

3+4

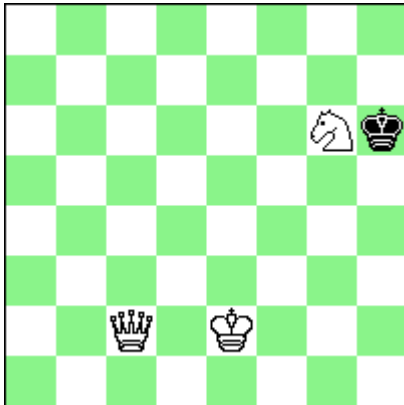
#5

Sprendimas:

1.Kf4 ! .h6 2.Bg5 .hg + 3.Kf5/f3 g4 4.Kf4.g3 5.hg#.

Pirmasis Lietuvos šachmatų kompozicijos pradininko ir bendrai pirmasis uždavinys Lietuvos spaudoje. Šią idėją vėliau pakartotojo visa eilė kompozitorių: W. Hagemann, „Eisenb.Zeitung“, 1939; L. Overath, „Badische Neueste Nachrichten“, 1976; A. Seliagin, „Šachmatnoje vremia“, 2002 ir kiti. Tiesa, juose jau nėra dvilypumo, o žaidimas paįvairinamas bandymais ar papildomu variantu. Pvz.: T. Amirov, „Rybak primorja“, 1983 – Kf5,Bg7,h2;– Kh4,f7,h3,h5,h7; #5; 1.Bg5 f6 2.Kg6 fg,f5 3.Kf5,Bxh5+ g4,Kg4 4.Kf4,Bxf4;

2. „Sportas“
1926

3+1

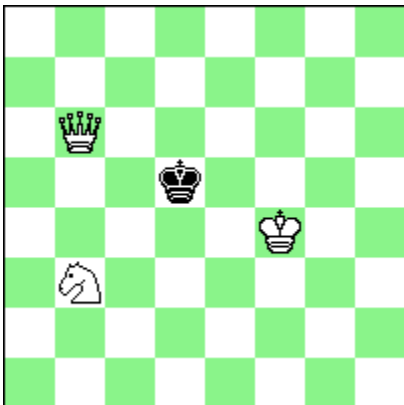
#3

Sprendimas

1.Že5! graso 2.Vg6#; 1. ... Kg7 2.Vg6+ Kh8,Kf8 3.Žf7,Vf7#
1. ... Kg5 2.Vg6+ Kh4,Kf4 3.Vg4,Žd3#;1. ... Kh5 2.Vf5+
(galima 2.Vg6+ Kh4 3.Vg4 #) 2. ... Kh6, Kh4 3.Vg6,Vg4#.

Uždavinyje visi matai taisyklingi. Gaila, kad yra dvilypumas pastarajame variante. Be to, šis uždavinys taip pat turi pirmtakų: J. Möller „Dt. Schachzeitung“ 1923m: Kd2,Vg1,Žc3(3); Ka6(1); ≠3; 1.Žd5! (su trilypumu pirmam variante). Įdomu, kad vokiečių šachmatų kompozicijos didmeistris V. Špekmanas po daugelio metų ištaisė šią poziciją, perkeldamas valdovę į d6 laukelį. Tiesa, tada pirmas ėjimas yra su šachu.(Werner Speckmann, „Mattaufgaben mit drei und vier Steinen“, 1. Teil, Nr.561).

3. „Sportas“
1926

3+1

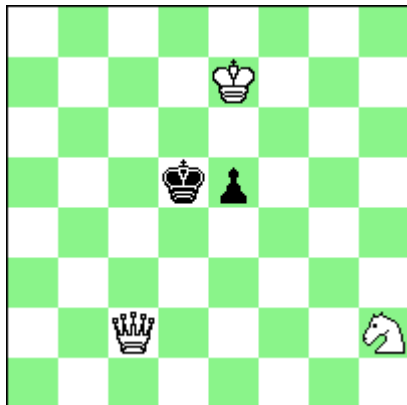
#3

Sprendimas

1.Ža1!! Kc4 2.Ke4 Kc3 3.Vd4≠.

Sprendimas gražus, tačiau analogiškų pozicijų buvo pasirodžiusių žymiai anksčiau. Pats anksčiausias pavyzdys yra: .Silas Angas „Palamede“ iš 1842m. (W. S. „Mattaufgaben mit drei und vier Steinen“, 1. Teil, Nr.534).

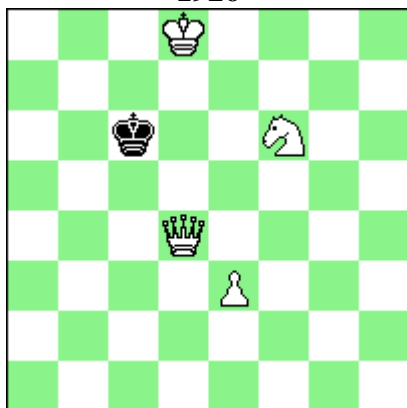
4. „Deutsche Schachzeitung“
1926

3+2

#3

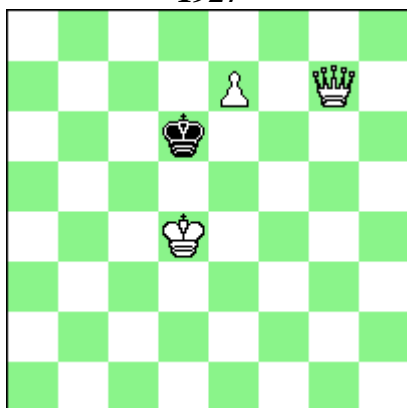
5. „Deutsche Schachzeitung“
1926

4+1

#3

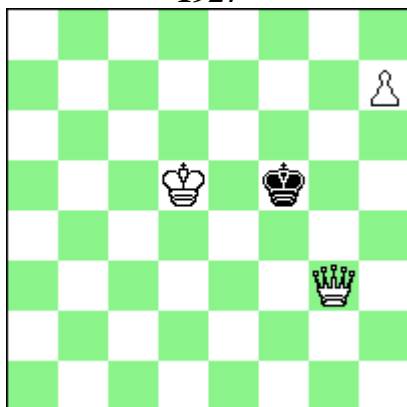
6. „Neue Leipziger Zeitung“
1927

3+1

#2

7. „Neue Leipziger Zeitung“
1927

3+1

#2

Sprendimas

1.Žg4? e4 2.Vc3 e3 3.Žf6#, bet 1 ... Kd4!

1.Vc3! – lūkuriuojantis pirmas ėjimas, keičiantis laisvą karaliaus laukelį. 1. ... Ke4 2.Ke6 Kf4 3.Vxe5#; 1. ... e4 2.Žg4 e3 3.Žf6#.

Sprendimas

1.Žd5! 1. ... Kb5 2.Vb4+ Ka6 3.Vb6#; 2. ... Kc6 3.Že7#;

1. ... Kd6 2.e4 Kc6 3.Vb6#; 2. ... Ke6 3.Vf6#;

1. ... Kb7 2.Vb6+ Ka8 3.Žc7#.

Pirmtakas A. Akerblom „Eskilstuna Kuriren“, 1924;

Sprendimas

1.e8V/R? – patas!

1.Ve5+? Kd7 2.e8V#, bet 1. ... Kc6!

1.e8R! Ke6 2.Ve5#.

(W.S. „Mattaufgaben mit drei und vier Steinen“, 1. Teil, Nr.149).

Sprendimas

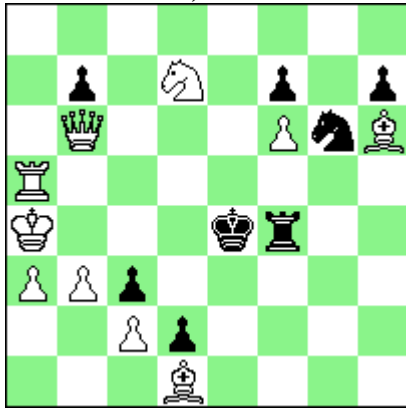
1.h8V/R? – patas!

1.h8B? 2.Bf8#, bet 1...Kf6!

1.h8Ž! Kf6 2.Ve5#.

Šio mato idėja priklauso M. Haveliui. (W.S. „Mattaufgaben mit drei und vier Steinen“, 1. Teil, Nr.154).

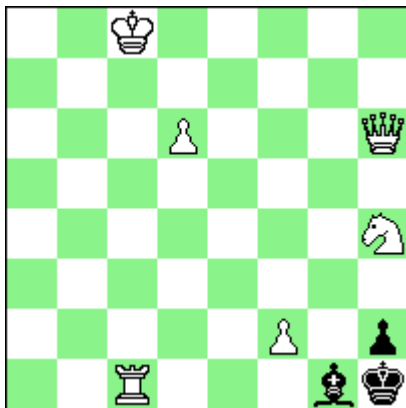
8. „L`Echiquier de Paris“,
1927, 2 Pr.

10+8

#2

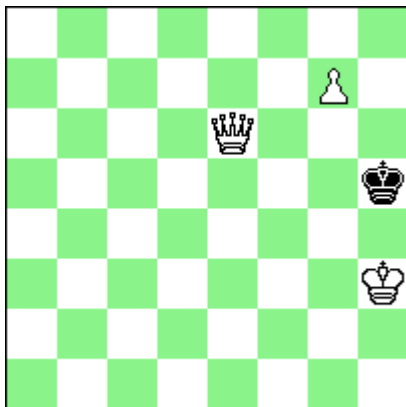
9. „Aidas“
1927

4+1

#3

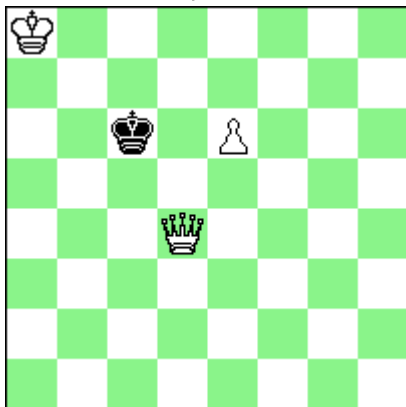
10. „Neue Leipziger Zeitung“
1927

3+1

#2

11. „Neue Leipziger Zeitung“
1927

3+1

#3

Sprendimas

1. Bc5!!

1. ... Kd4 2.Be5#; 1. ... Ke3+ 2.Bc4#;

1. ... Ž~ 2.Be5#; 1. ... B~ 2.Vb4#.

Geras pirmas ėjimas, suteikiantis karaliui du laisvus laukus ir sukuriantis V/B bateriją.

Sprendimas

1.Bc7! R:f2 2. Vc1+ Rg1 3. Vc6#;

2. ... Re1 3. V:e1#;

Bristolio tema

Sprendimas

1.g8V/B – patas

1.g8Ž! Kg5 2.Vg4#.

Šią poziciją tiksliai pakartojo V. Špekmanas!

(W. Speckmann, „Heidelberger Tageblatt, 1964, „Mattaufgaben mit drei und vier Steinen“, 1. Teil, Nr.155).

Sprendimas

1.e7 Kc7 2.e8R Kc8 3.Vd7#.

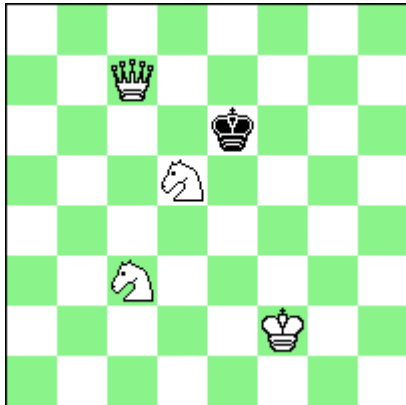
1. ... Kb5 2.e8V + Ka5 Vea4#

2. ... Ka6 3.Vea4,Va7#;

Pėstininko paaukštinimas į rikį ir valdovę antru ėjimu.

(W.S. „Mattaufgaben mit drei und vier Steinen“, 1. Teil, Nr.528).

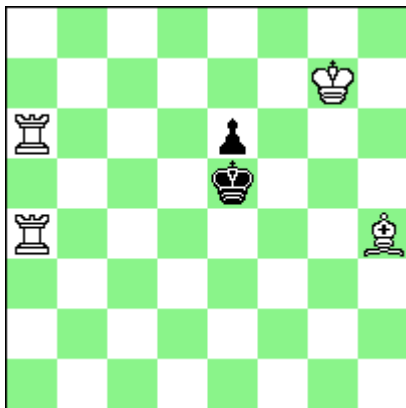
12. „Neue Leipziger Zeitung“
1927

4+1

#3

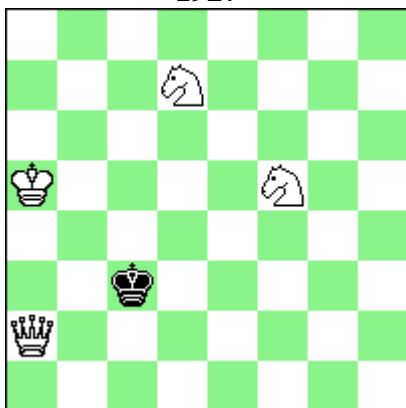
13. „Deutsche Schachzeitung“
1927/10

4+2

#3

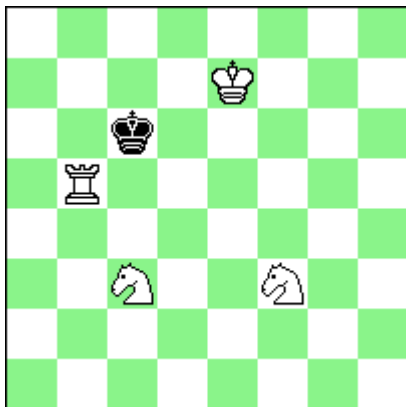
14. „Deutsche Schachzeitung“
1927

4+1

#3

15. „Deutsche Schachzeitung“
1927

4+1

#3

Sprendimas

1.Vh7? Kd6 2.Ve7+ Kc6 3.Vc7# (sugryžimas); bet 1. ... Ke5!

1.Vg7! Kd6 2.Ve7+ Kc6 3.Vc7#;

1. ... Kf5 2.Vh6 Kg4 3.Že3#;

2...Ke5 3.Vf6#.

Sprendimas

1.Re7! Kf5 2.Kh6 e5 3.Bf6# ; 2. ... Ke5 3.B6a5#;

1. ... Kd5 2.Ra3 e5 3.Bd6#; 2. ... Ke5 3.B6a5#.

Beveik tokia pati pozicija buvo pasirodžiusi šešiais mėn. anksčiau: B. Hülsen „Kölner „Schachzeitung“ 1927/ 04.

Sprendimas

1.Žf6! Kd3 2.Vb2 Kc4 3.Vc2#

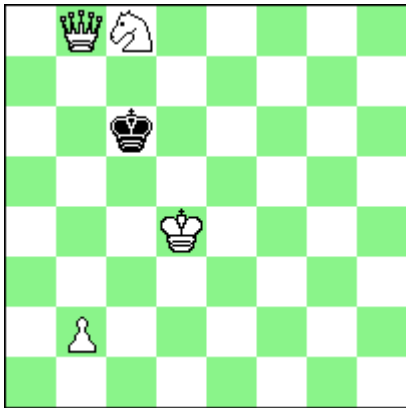
Vienvariantinė pozicija. Nepaisant nemažo kiekio galimų baltųjų ėjimų, jokios kitos alternatyvos nėra.

Sprendimas

1.Kd8! Kd6 2.Že4+ Ke6 3.Žg5#; 2. ... Kc6 3.Žd4#.

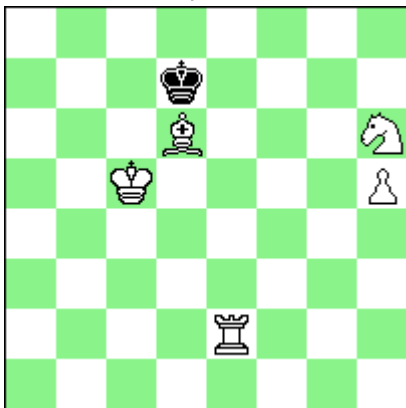
Vienvariantinė pozicija su dviem idealiais matais.

16. „Deutsche Schachzeitung“
1927

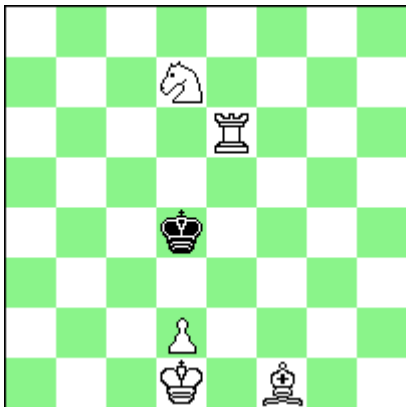
4+1 #3

17. „Neue Leipziger Zeitung“
1927

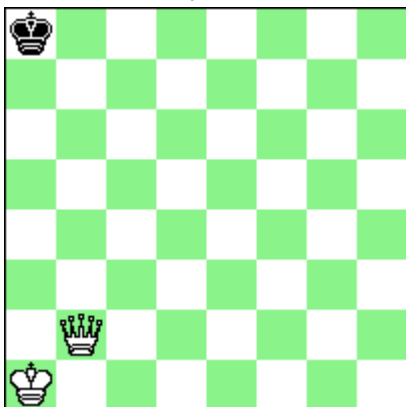
5+1 #3

18. Neue Leipziger Zeitung
1927

5+1 #3

19. Neue Leipziger Zeitung
1927

2+1 #6

Sprendimas

1.Žb6! Kb5 2.Žc4+ Ka6 3.Vb6#;
2. ... Kc6 3.Že5#;
2. ... Ka4 3.b3#.

Finalas su trim matais iš kurių du taisyklingi.

Sprendimas

1.Bg2! Kc/d/e8 2.Kc6 ir 3.Bg8#;

1. ... Ke6 2.Kc6/Bg7 Kf6 3.Bg6#; (šiam variante labai nemalonus dvilypumas).

Sprendimas

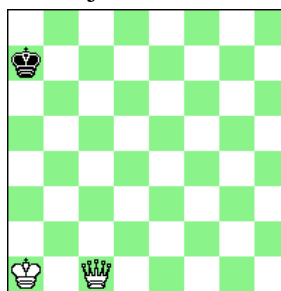
1.Bf6! Ke4 2.Rc4 Kd4 3.Bf4#;

1. ... Kd5 2.Rd3 Kd4 3.Bd6#.

Labai žinomas mechanizmas. D. Turevskio bazėje radau 26 šio mechanizmo interpretacijas, tarp jų, seniausia yra iš 1883m(!), o didžiausia dalis priklauso kompiuteriniams laikams!

Sprendimas

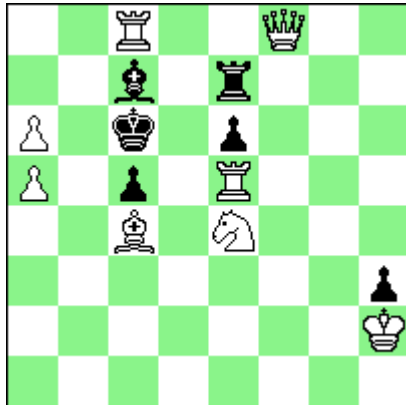
1.Ka2! Ka7 2.Ka3 Ka8 3.Ka4 Ka7 4.Ka5 Ka8 5.Kb6 ir 6.Vh8#. Minimalus uždavinys. V. Špekmanas šią idėją pailgino vienu ėjimu.

2+1 #7

19a. Z. Kolodnas ir W. Speckmann
„Deutsche Schachzeitung“, 1977
1.Vb2! .Ka8 2.Ka2 ir t.t.

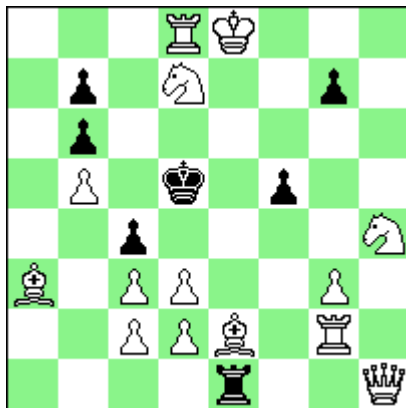
20. „Die Schwalbe“
1928

8+6

#2

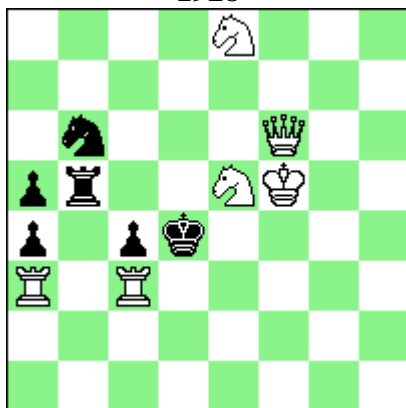
21. „Die Schwalbe“
1928

14+7

#2

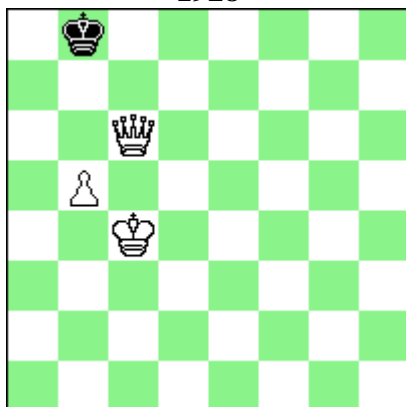
22. „Die Schwalbe“
1928

6+6

#2

23. Neue Leipziger Zeitung
1928

4+1

#3

Sprendimas

1. ... Bd7 (a) 2. Vxc5#(A); 1. ... B~ (b) 2.Vd6#(B);
1. ... Kd7 (c) 2.Rb5#(C);
1.Vd8? 2.Vd6#(B), bet 1. ... Bd7!(a)
1.Vf1? 2.Rb5#(C); bet 1. ... Kd7!(c)
1.Žf6! zz
1...Kd6 (d) 2.Be6#(D); 1. ... B~ (b) 2.Vxc5#(A).
Klasikinių, kaitos ir reversinių motyvų derinys.

Sprendimas

1.d4! 2.Žc5#;
1. ... Bxe2+ 2.Bxe2#; 1. ... Ke6 2.Rxc4#;
1. ... Ke4 2.Rf3/Bg1#. Šis nemalonus dvilypumas
griauna visą sumanymą. Vėliau autorius šią idėją įgyvendino
„švariai“. (žr.33)

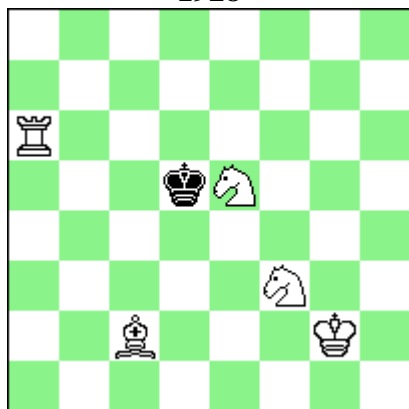
Sprendimas

1. ... Žd5 (a) 2.Bxc4(A)#; 1. ... Bxe5+ 2.Vxe5#; 1. ...
Kd5/c5(b) 2.Vd6(B)#.
1. Žc7! zz. 1. ... Ž~ 2.Bxc4(A)#; 1. ... Bc5 2.Vh4#; 1. ... Bd5
2.Že6#; 1. ... Bxe5+ 2.Vxe5#; 1. ... Bb~ 2. Žd7#; 1. ... Kc5(b)
2.Žd3(C)#. Klasikinis surišto žirgo išlaisvinimas. Nepaisant to,
kad į abu karaliaus ėjimus iliuziniame žaidime yra tas pats
matas, atimti vieną iš tų laisvų laukų pirmu ėjimu yra negražu.

Sprendimas

1.Kb4 Ka7 2.Vc8 Kb6 3.Vb8#.
Šios pozicijos nėra ir V. Špekmano knygoje „Mattaufgaben mit
drei und vier Steinen“. Jei šioje pozicijoje baltą karalių
perkeltume į d6, gautume naują uždavinį: F. Palatz, „Die
Schwalbe“, 1939, #3, b)Kd6->c4.

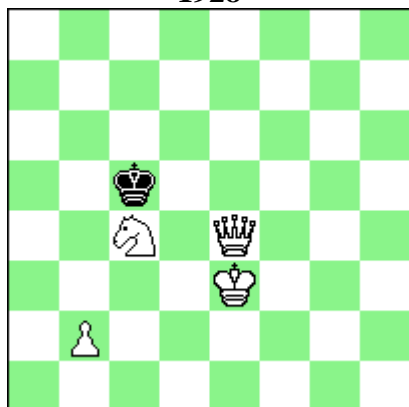
24. Neue Leipziger Zeitung
1928

5+1

#3

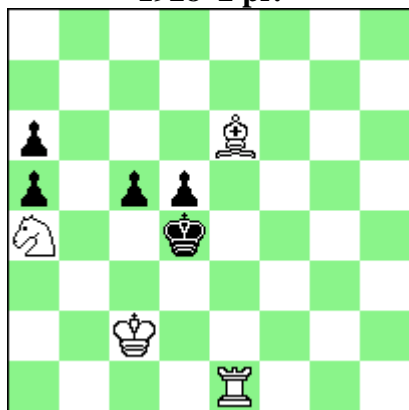
25. „Neue Leipziger Zeitung“
1928

4+1

#3

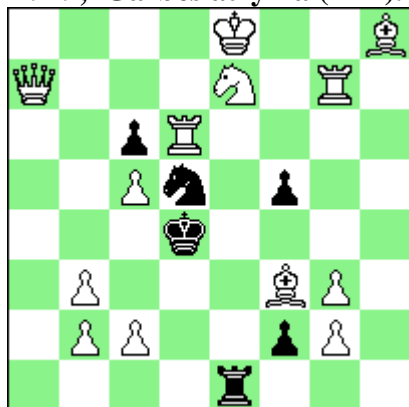
26. „Neue Leipziger Zeitung“
1928 2 pr.

4+5

#4

27. „Die Schwalbe“
1929, Garbės atžyma (HM).

13+6

#2

Sprendimas

1.Žd3 ! Ke4 2.Ba5 Ke3 3.Be5#;

1. ... Kc4 2.Ba5 Kc3 3.Bc5#.

Sprendimas

1.Kd3! Kb4/b5 2.Vb7 + Ka4 3.b3#; 2. ... Kc5 3.b4#.

Vienas variantas užsibaigiantis dviem skirtingais matais pėstininku.

Sprendimas

1.Be2! c4 2.Rh3 c3 3.Rf1 Kc4 4.Be4#;

1. ... Kc4 2.Be4+Kb5 3.Rd7#.

Herlino manevras.

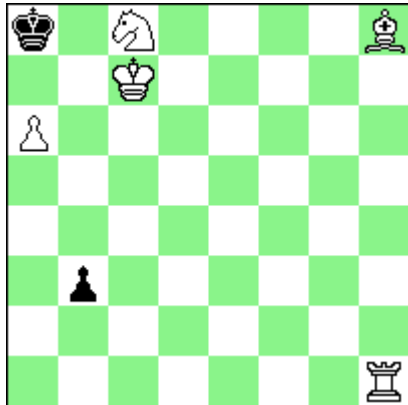
Sprendimas

1.Va5! 2.Vc3#; 1. ... Ke5 2.Žxc6#; 1. ... Ke3 2.Žxf5#;

1...Bxe7+ 2.Bxe7#; 1. ... Be3 2.Bg4#.

Dvi identiškos gynybos karaliumi, atrišant savo žirgą ir kartu atrišant baltą žirgą, kuris matuoja, bei papildomai dvi gynybos bokštu ir du matai bokštu g7, matuojant R/B baterija.

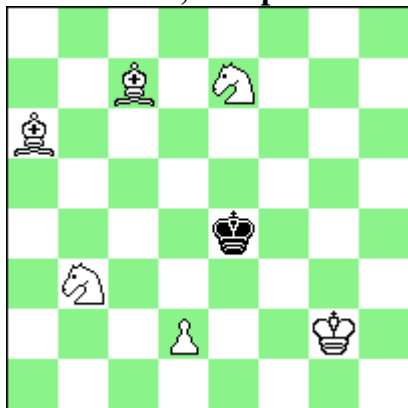
28. „Neue Leipziger Zeitung“
1929

5+2

#3

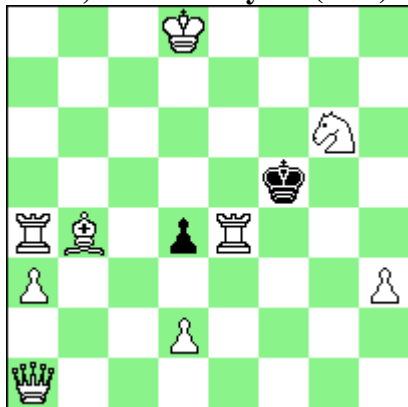
29. „Salut Public“
1929, 2–3 pr.

6+1

#3

30. „Die Schwalbe“
1929, Garbės atžyma (HM).

9+2

#3

31. „Die Schwalbe“
1930

10+8

#2

Sprendimas

1.Ra1! b2 2.Bb1 baV 3.Bb8#. Puikus pirmas antikritinis ėjimas.

Sprendimas

1.Ža1! Kd4 2.Žc2+ Kc5 3.d4#;
2 ... Ke4 3.d3#.

Du taisyklingi matai pėstininku.

Sprendimas 1.Žf4! zz.

1. ... Kxe4 2.Vxd4+ Kxd4 3.Rd6#,- veidrodinis taisyklingas matas viduryje lentos.

2. ... Kf5 3.Ba5#; 2. ... Kf3 3.Ve3#;

1 ... Kf6 2.Vg1 3.Vg6#;

1. ... Kg5 2.Vg1+ Kh6/f5/f6 3.Vg6#;

2. ... Kh4 3.Re7/Vg4#.

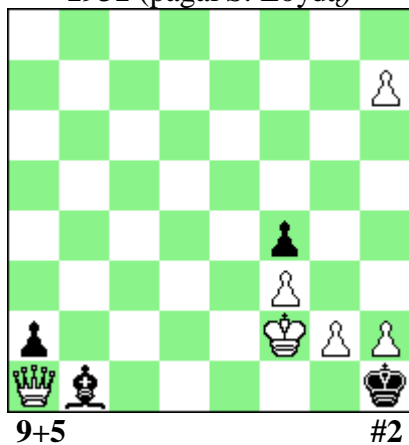
Nežymus dvilypumas paskutiniame variantuke neturi reikšmės. Šio variantuko galima lengvai išvengti pastačius juodą pėstininką h4.

Sprendimas

1. Bd8! 2.Ve5#; 1. ... Kc3 2.Žd5#; 1. ... Kc5 2.Ža6#;

1. ... Bxe3+ 2.Vxe3#; 1. ... Bh5 2.Žd1#. Pirmu ėjimu surišamas juodųjų rikis, bet už tai karalius gauna du laisvus laukus gynybai. Karaliaus ėjimai į šiuos laukus atriša matuosiančią figūrą – žirgus, sudarančius B/Ž ir R/Ž baterijas.

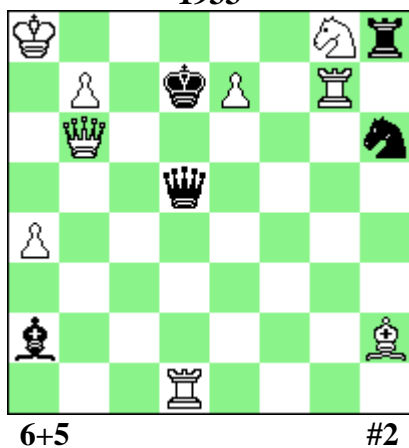
32. „Die Schwalbe“
1931 (pagal S. Loydą)

Sprendimas

1.h8Ž! Kxh2 2.Žg6 Kh1/Rxg6 3.Vh8/Vg1#.

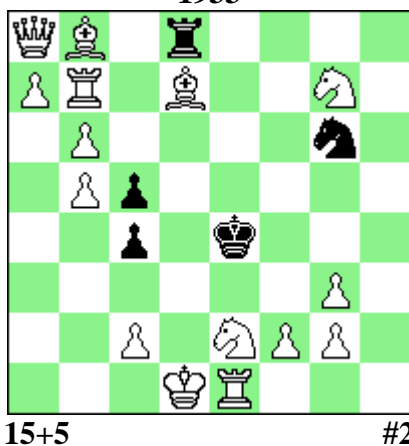
33. „The Puzzler“
1933

Sprendimas

1. e8Ž?+ Žf7 2.Žef6#, bet 1. ... Kxe8!
1.Ve3! 2.e8V#; 1. ... Ke8 2.Žgf6#; 1. ... Kc6 2.b8Ž#.
Pėstininkų paaukštėjimas į valdovę ir žirgą.

34. „The Puzzler“
1933

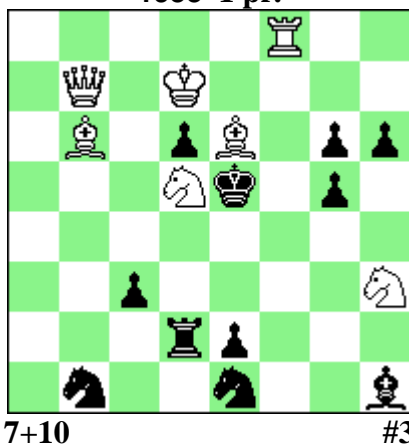

Sprendimas

1.c3! 2.Žf4#; 1. ... Kd5 2.Rc6#; 1. ... Kd3 2.Rf5#;
1...Bxd7+ 2.Bxd7#.

Rikio išlaisvinimo mechanizmas, žinomas iš Nr.21, čia be dvilypumų. Pozicija nelabai ekonomiška.

35. „L'Italia Scacchistica“
1933 1 pr.

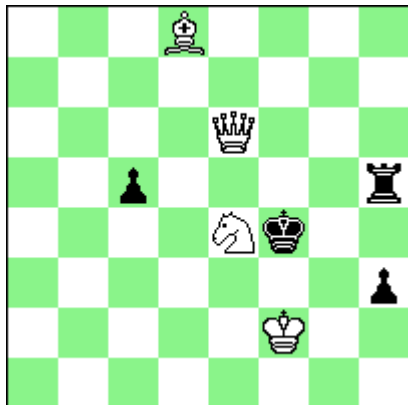

Sprendimas

1. Kc6! 2.Vg7+ K:e6 3.Ve7/f6#; 2. ... Ke4 3.Žf2#;
1. ... Ke4 2.Kxd6 (3. Sf2#) Kd3 3.Žb4#;
2. ... Bxd5+ 3.Vxd5#; 2. ... Žd3 3. Sd~#;
1. ... Rxd5+ 2. Rxd5 Bxd5 3.Ve7#.

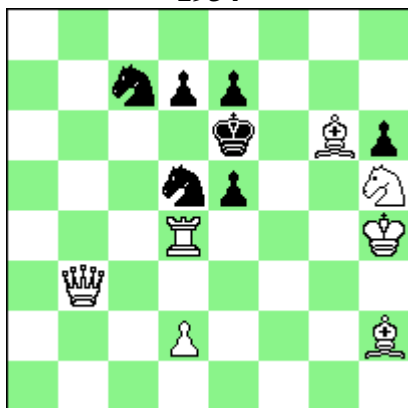
Pirmo ėjimo esmė – išsaugoti iliuziniame žaidime esanti atsakymą į karaliaus ėjimą (1. ... Ke4 2.Kxd6).

36. „Šachmatai ir bridžas“
1934

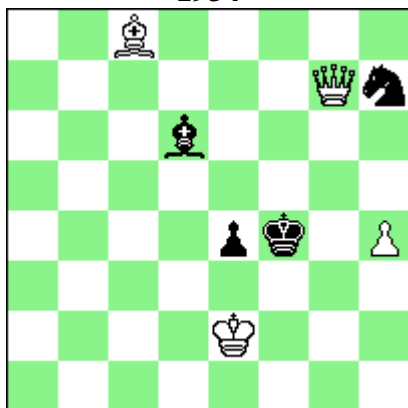
4+4 #2

37. „Šachmatai ir bridžas“
1934

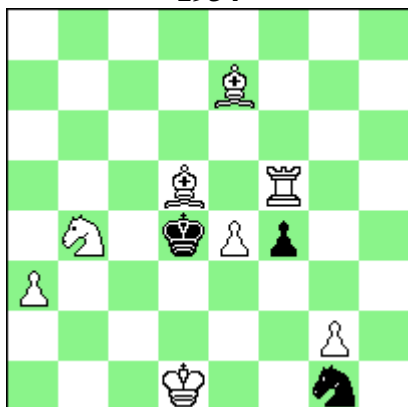
7+7 #2

38. „Šachmatai ir bridžas“
1934

4+4 #3

39. „Šachmatai ir bridžas“
1934

8+3 #3

Sprendimas

1. Žf6! 2. Žxh5#; 1. ... Kg5, Bh4/d5/h8/h7/h6 2. Žd5#;
1. ... Be5 2. Vg4#; 1. ... Bf5 2. Ve3#; 1. ... Bg5 2. Ve4#.
Trys laukelių blokavimai bokštu ir trys matai valdove.

Sprendimas

1. ... ed 2. Vh3#; 1. ... Kd6 2. Vb6#; 1...Sc~ 2. Vxd5#;
1. ... d6 2. Vh3#; 1. ... e4 2. Bxe4, Vh3#.

1. Vb8! Žc~ 2. Vxe5#; 1. ... d6 2. Vc8#;
1. ... Kd6 2. Vb6#; 1. ... Žd~, e:d4 2. Vg8#; 1. ... Žf6 2. Žg7#;
1. ... e4 2. Vg8, Bxe4#.

Uždavinys – pilnas blokas. Nemalonus dvilypumas įėjimą e4.

Sprendimas

1. Vc3! (zz) Rb8 2. Vc5! (zz) Rc7 3. Vxc7#
2. ... Rd6 3. Vxd6#; 2. ... Re5 3. Ve3/f2#;
2. ... Ra7 3. Vc7/d6#; 2. ... Ž~ 3. Vg5#;
2. ... e3 3. Vxe3#; 2. ... Kg3 3. Vf2#.

1. ... Ž~ 2. Vf6+ Kg3 3. Vf2#;
1. ... Rc5 2. Vxc5 e3 3. Vxe3#; 2. ... Kg3 3. Vf2#;
1. ... R~ 2. Vc7+ Rd6 3. Vxd6#.

Įdomus pasikartojantis cugcvangas.

Sprendimas

1. Bh5! (zz) ~ 2. Kd2 ~ 3. Žc6, Žc2#;
1. ... Žf3 2. Bh3! (zz) Ke3 3. Rc5#;
2. ... Kc3 3. Rf6#;
2. ... Ke5, Ž~ 3. Žc6#;
2. ... Že5 3. Žc2#.

Dvigubas cugcvangas.